

מב: ר"ן

עין משפט
גר מצוה

גב א ב מ"י פ"ו מהל'
נדרים הלכה יג ט'
קמ"ג לחן רמב'
גב א מ"י ט"ז הל' יג:
גד ד מ"י ט"ז הלכה טו
קמ"ג ט"ז ט"ז ש"ך י"ד
ס"ת רכ"ג ט"ז ט"ז

תוספות

כ"כ ס"ק [קמ"ג] א'
ק"ל ד"ן א"ס
אמר דבר של נדרשות
למטען נמליהם אלו:
אמאי נכנסו אלו א'
אמאי דאדם אוסר ב'
אמאי נכנסו דרב ושמואל
כבר י"ש נכסו אלו א'
שמו נכסו אדם. וקשה
והוא: נקט שוחטין. מותר
ללא נאמר אלא נמליהם
נדרשות: אמאי כי נכנסו
היו יודעין ורש"י ק"ס
בכ"כ ר"י ורש"י נכנסו
אלו. ולא פליגי: מאי שמו
דחולין מן הטעות דפרי
אובל דרחמנא אפקריה:
אמאי נדרה נאמר אפקריה:
אמאי נדרה שמו ריבא
בכ"כ. לאחר אכילה
ולאחר אכילה אפקריה
רחמנא של לנדר אכילה
לא ואינו מותר אלא נדרות
שמוט נדרה נדרה ואינו
נכנס לתוך השדה כלל:
המודר הנאה מחבירו.
שכירו הדרי של יתה
משל: לא שאלנו חבירו
דקא מטי ליה ולא יסאל
מחבירו ונמלא סוף לא
לא מטי ליה למחר: אמאי
י"ונו חבירו. דקתני ליה:
ונמלא סוף חבירו: אמאי
י"ביו י"ז חבירו. דאמתי
כשליה פירין דלעיל
ודף ג"ג. דמחתי מותר
ללקוח ולקח אסור בין
למחר בין ללקוח:

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

(א) לקח מ"י (ב) ועיל
ל"ג. (ג) וש"ך ועיל.
(ד) ודף מ"י. (ה) ודף מ"י.
(ו) כ"כ: ממחרת קמ"ג.
(ז) כ"כ וקמ"ג. (ח) ש"ך דף
ש"ח.

אם מת לא יירשנו שאני הכא דקא א"ל בחיי
ובמותו מכל מקום קשיא אלא נכנסים אלו
כ"ע לא פליגי כי פליגי נכנסים רב ושמואל
סברי ל"ש נכנסים אלו ל"ש נכסי אדם אוסר
ור' יוחנן ור"ל סברי נכנסים (ב) אדם אוסר
נכסי אין אדם אוסר וכו' ואיכא למ"ד ל"ש
נכסים אלו ול"ש נכסי והא תנן (ה) האומר
לחבירו קונם לתוך ביתך שאני נכנס שדך
שאיני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר
לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח
מת או שמכרו לאחר אסור אלא "כי אמרי
ר' יוחנן ור"ש לקיש נכנסים רב ושמואל
יבכנסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד
לתוך שדרו כו': מאי שנא דאובל מן הגזירות
דפירי דהפקריא אינון ארעא נמו אפקריה
אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים
ט"ו שמעון בן אליקים אמר יגזירה שמוא
ישהא בעמידה: **מתני'** המודר הנאה
מחבירו לא ישאלנו ולא ישאל ממנו לא ילונו
ולא יהיה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו:
גמ'

דריה הוה וכמו שנפרש בפירוקן דלקמ"ג) כס"ד אלא משום דתנא רישא
יירשנו לומר שדתי כשאר היושבים אפי' ליהנות מן הנכסים מנא קיפא
נמי לא יירשנו לומר שאינו מותר ליהנו' מירשותו. ומ"מ שמעי' מהא דיכול
אדם לאסור פירותיו על חבירו לאחר שאלו מרשותו ולא הוה כאוסר נכסי
חבירו על חבירו: ומהדרין שאני הכא
דקא"ל בחיי וכמוסו. והשתא נחתינן
דרגא נמלא דכסריה לן דהפקריה דהוה
כסריה לן עד השתא דלא מהני שום
לישנא למסר לאחר שאלו מרשותו
משום דהוה נכסיו חבירו על חבירו
והשתא מודינן דלא מפרש ליה מני
אסור. מיהו אי מהך קשיא נחלו הוה
מזינן למימר דהיי דמי מפרש ליה מני
מני אסור אפי' בגזון נכסיו אלו לא
משמע אלא עזרן נדרשות דלע"ג דכי
קאמר מדרי נכסיו אלו וכי קאמר נדר
ביתך זה לטעות שזו הן ומגן לקמ"ג
גבי נדר דכי קאמר ביתך זה משמע
אפי' לאחר שאלו מרשותו וה"ה הל"ל
כי קאמר מדרי נכסיו אלו כיון
דמדרי נמי אי מפרש ליה מני
אסור אפילו לאחר שאלו מרשותו
אפי' לא דמי משום דכי אמר נדר
בית זה משמע דגופיה של בית אסור
אדפשיה אי משום דלא מקבל עליה
ההוא ביתא אי משום דרע מוליה או
מטעמא אחרינא הלך שפיר משמע
לישניה דלא מלי אסוריה בדאיתיה
ממריה קמיהו) אבל כי אסר ליה מדרי

משום שיכול להושיע ידו וליקח מנחוק אבל אין עומדין על הגבולין
אינו יורד לתוך שדהו דאסור לו לירד לשם: גזירה שמוא שפאל
בעמידה. דלאחר שאלו עומד לו לשם וקמיתיה מנכסיו דמדרי ואסור
דהאי דאפקריה רחמנא כל זמן שהוה אובל או יכול לעמוד לשם דהפקר
הוא אבל של לנדר אכילה לא אפקריה: **מתני'** המודר
הנאה מחבירו לא ישאל לו. שאלה בכלים. הלואה צמעות:
גמ'

ומהדרין אלא נכנסים אלו לא פליגי דודאי אדם אוסר כי פליגי נכסי אפילו נכסי אדם אוסר וכו' אמרי אלו לאו דוקא
דשטיט לכו דכל היכא דאמר נכסי אפילו כי אמר אלו אין דיו אלא נכנסים ואפי' אדם אוסר אי משום דנכסי נמי לעולם משמע ואלו שהן
עשוי נכסי קאמר אי משום דכיון דחיילא עלייהו איסורא מו לא פקע ור' יוחנן ור"ל סברי דדוקא נכסיו אלו אדם אוסר אבל נכסי אין אדם
אוסר. והשתא אחרי מתני' שפיר לר' יוחנן ור"ל כדאיתא לרב ושמואל דר' יוחנן ור"ל נכנסים אלו מוקמי לה ורש"י רבותא קמ"ל דלע"פ
שהגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל דאדם אוסר דבר שדרשותו לכשילא מרשותו וסיפא רבותא קמ"ל דאם שביעית נדר אין יורד לתוך שדהו
וכי קאמר ר' יוחנן ור"ל נכסי עילך וכו' לאו דמוקמי לה למתני' נכנסים אלא לרב ושמואל קמהדרי וה"ה לכו אי נכנסו איירי תנא לא
הוה מני הכי אלא הכי הוה דינא דלפני שביעית אין יורד ואוכל ושהגיע שביעית אוכל ואי הכי לא אשמעינן מירי אלא דהאי ממתינן בחומר נכסיו
אלו ומש"ה נדרא חיל אפילו לאחר שהגיע שביעית. ומקמינן דל"ל ללימוד רב ושמואל דלפי' כי אמר נכסי ליתסרו נכסיו אפילו לאחר שאלו
מקמינה דהא אפילו גבי נדר תנן דכי קאמר ליתך כל עור שיהא של אבל לא לאחר שמכרו וי"ש גבי נדר לא משמע
כי אמר נכסי אלא בעוד שהיו נדרשותו. ומהדרין אלא כי אמרי ר' יוחנן ור"ל נכנסים רב ושמואל נכסיו אלו ולא פליגי כלומר דרב ושמואל
מוקמי לה למתני' באומר נכסי אלו דכיון דאמר אלו אע"ג דאמר נכסי הכי כאלו אמר נכסיו אלו ואסריה אפי' לאחר שהגיע שביעית ורש"י
רבותא קמ"ל ור' יוחנן ור"ל נמי הכי מוקמי למתני' וה"ה לא תיסק אדעתין דמתני' דקתני דאפילו הגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל
מחמתיה אלא הגיע שביעית אוכל מן הטעות דפקע לכו איסורייהו הלך דהאי מתני' לא מיתוקמא אלא דמחמתיה אלו. ואע"ג דהאי דינא מניח
למימריה' ממתני' דהאומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס וכו' א"ר יוחנן אמתני' לפרשה ולגזירה דלא ניעטי בה משום דסתם מודר הנאה מחבירו
נכסיו משמע דכתב לקמן [מג]. המודר הנאה מחבירו וכו' נותן לאחר לשם מתנה והלה מותר בה ואי באומר נכסיו אלו אין הלה מותר בה. כג"ל פירושא
דהאי שמתעמא. ולא ידענא אמאי נקט הש"ס בתסקיה ר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל דה"ל למיקט רב ושמואל ברישא דקמסדר להו למימרינהו
מתיקמא מקמי ר' יוחנן ור"ל וגראה בעיני משום דכל שקלא וטריא דסוגיין נקטינן דר' יוחנן ור"ל קיימי אמילתייהו דרב ושמואל לאפלוני עליה
מש"ה כי הדרי למימר דלא פליגי מקדמינן לדר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל לומר דלאו אמילתייהו קיימי כלל. ואי דגרסי הכא ורב
ושמואל נכנסים אלו מהיה אפילו להך גירסא ה"ה נכנסים אלו דאדם אוסר שהולכין אחר לשון אחרון דאמר אלו והכי איתא בירושלמי
[פ"ה ה"ג] ביתך זה משום מה אסת מופסו משום ביתך זה משום זה ומתקמא משום זה: ארעא נמי רחמנא אפקריה. כלומר ללקות השדה מותר
ולמה לא ירד לתוכה ללקוט פירותיה: אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולין. אין הכי נמי דלקוט אילנות שצמחצע השדה מותר
לירד לתוכה אבל ללקוט אילנות שעומדין על הגבולין לא דרחמנא לא אפקריה לארעא אלא ללקוט פירותיהו הלך בין שאליות הללו
יכול ללקוט אותם לא ירד: ר"ש בן אליקים אומר גזירה שמוא שפאל בעמידה. ומש"ה אפי' ללקוט אילנות שצמחצע השדה לא ירד
לתוכה דנאי דמדניא שרי דארעא רחמנא אפקריה משום גזירה אסור. ואע"ג דהכא גזרינן שמוא שיהא בעמידה ולעיל (דף ט"ז) גבי חולה
לא גזר שמואל אלא שמוא שיהא בישיבה אבל בעמידה לא גזר דל"ל ליתסר לבקרו אפי' עומד הסם היינו עומד משום דכיון דדרך מבקר
ישכח ושכח מתכריז לעמוד אית ליה היכרא אבל מתי היכרא אית ליה הא אין דרך ללקוט אחר הפירות אלא
בעמידה ויתך למיגור שמוא שיהא: **מתני'** לא ישאלנו ולא ישאל ממנו. מותר ממנו. אמר מחבירו דהא
מתני מנייה. שאלה שייכא נמדי דהדר בעיניה כבהמה וכלים הלואה שייכא צמדי דלא הדר בעיניה כהלואה מעות:
גמ'

הגרות הב"ח

(א) נמי וכו' ורש"י ורש"י
סברי נכסיו אלו אדם:
(ב) רש"י דיה שאני
הכא דרפשי אומר
נחיי: (ג) ר"ה כי
פליגי וכו' אמרינן אדם:
(ד) ד"ה קונם וכו' דהיי
משמע דומיא דבכסיו
אלו וכו' רב ושמואל
וכי הדין לחייב מיה
ועומדין אילנות על הגבולין
והפירות נטות לתוך
שטח וכו' לנדר אכילה
אפקריה ועכ"ל:

פירוש הרא"ש

אמאי נמי רחמנא
אפקריה. עילך מתוך
השדה כדי ללקוט פירותיה:
בכוסות ע"ה הבבלי. ואינו
נדר ליתכנס בתוך השדה
ואסור לכל אדם אין לו
רשות ליתכנס כיון שיכול
ליקח הפירות או שחל
לע"ג דלאדם אחרני
מותר למדור אסור אבל
ליקח פירות העומדין בתוך
השדה יכול לע"ד: גזירה
שמוא שיהא בעמידה.
והא מוכי נדרך לקות
פירות הלך לא יכנס לתוך
השדה כלל ללקוט פירות:
מתני' אמאי שמוא סבנא.
מפרש בגמרא וכן לא יראה
מתני: אמאי יסבור לו ולא
יקח סבנא. צנינה מיעיף
דלפניו הנאה למדרייהו
שהי צנינה אבל למכור
לו ביתא וליקח ממנו
במתות מותר: א"ר קונם
שאני חורש בה אע"כ.
איתה שניקא שישאלנה
לו אפרה עליו: אמאי
היה רבוי לחייב הוא
אמור וכו' אדם שמתני:
כי לפי גבולותיו כיון
לירוד אס הוא אלו אדם
שואב צמח רגיל לתרום
שדה הוא אסור וכל
אדם מותרין לתרום שדהו
באיתו השדה ואם אין
דבר לתרום הוא (ומתוך)
וכל אדם אסורים לתרום
בה שדה: